

повинні управлятися таймером включення-виключення, щоб дати час воді випаруватися перед повторним зрошенням.

Краплі води можуть затримувати тепло без належної вентиляції. А тому не варто встановлювати такі установки в зоні утримання тварин, якщо відсутні вентилятори, які забезпечують циркуляцію повітря і допомагають випаровувати воду з поверхні тіла корів. Якщо не дотриматись цієї умови, то все це збільшить вологість у корівнику.

Запобігання ТС має велике значення для продуктивних тварин і забезпечення їх благополуччя. Метою подальших досліджень є розробка системи забезпечення комфортних умов утримання високоудійних корів, особливо в спекотні літні місяці, для фермерських господарств нашої країни.

УДК: 619:615.918-099:636.4

ВПЛИВ АФЛАТОКСИНІВ НА СТАН ПЕЧІНКИ У СВИНЕЙ

Коренев М.І., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1198-7301>

Коренева Ю.М., молодший науковий співробітник, Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини», м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9401-7732>

Афлатоксикози – захворювання тварин і людини, викликане токсичними метаболітами деяких штамів мікроскопічних грибів *Aspergillus flavus* і *Aspergillus parasiticus*.

Токсичні властивості кормів, уражених мікроміцетами, відомі ще з позаминулого століття. Дещо пізніше були виділені та ідентифіковані мікотоксини. Афлатоксикоз вперше був описаний в 60-ті роки минулого століття.

У зв'язку з широким розповсюдженням аспергіл практично у всьому світі, проблема афлатоксикозу на теперішній час має міжнародне значення і знаходиться в центрі уваги багатьох світових організацій, які контролюють здоров'я та довкілля.

Метою наших досліджень було вивчення морфологічних змін в печінці свиней за гострого та хронічного перебігу афлатоксикозу.

Методи досліджень. Проводили патологоанатомічний розтин трупів та вимушено забитих, з діагностичною метою, підсвинків з різними формами перебігу афлатоксикозу. Відбирали зразки печінки для патоморфологічних досліджень. Зрізи готували за загальноприйнятою методикою, фарбували гематоксилін + еозином.

Найбільш характерні зміни за гострого перебігу афлатоксикозу спостерігали в печінці. Вона дещо збільшена в об'ємі, нерівномірно забарвлена, по жовтувато-коричневому полю зустрічаються ділянки з просяне зернятко темно-вишневого кольору. Також строкатий вигляд печінка має і на розрізі. Консистенція її дрябла, малюнок на розрізі розмитий. У жовчному міхурі невелика кількість темно-коричневої жовчі з домішками слизу. Портальні лімфатичні вузли збільшені.

При гістоморфологічному дослідженні зрізів печінки в специфічних паренхіматозних клітинах виявляли змішану зернисто-жирову дистрофію, місцями коліквацийні некрози, дисконкомплексацию печінкових тканин. Вказані зміни сильніше виражені по периферії печінкових дольок, в місцях контакту клітинних систем з розгалуженою сіткою кровоносних судин. Самі дистрофічні процеси, що розвиваються в печінці так як і некрози, особливостей не мають.

Паралельно з цими змінами – спостерігаються зміни з боку кровоносної системи печінки. Кровоносні судини, які проходять між тяжами печінки розширюються і переповнюються кров'ю. Розширюються, головним чином, венули і вени. В окремих місцях,

там де утворюються некротичні зміни печінкової паренхіми, названі кровоносні судини варикозно розширені і в місцях вариксів стінка їх руйнується з послідуємим розвитком крововиливу в товщу ураженої паренхіми. Зірчасті ретикулоендотеліоцити пікнотичні, без ознак активації діяльності. У макрофагальній системі сполучнотканинного походження, як і в системі протоків печінки, змін не виявлено.

За хронічного перебігу афлатоксикозу у поросят спостерігали дещо зменшену печінку, краї в неї загострені, забарвлена нерівномірно: переважають ділянки жовто-коричневого і червонуватого кольору. Мікроскопічне дослідження зрізів із тканин печінки показало наступні зміни: дифузний лобулярний цироз, в значній частині клітин паренхіми, що збереглися, особливо у тих, які контактують з кровоносними судинами, дистрофічні зміни по типу зернистої дистрофії. У печінкових клітинах, які лежать по периферії дольок мають місце процеси ділення, окремі клітини гіпертрофовані. Жовчні ходи зберігають свою структуру. У центрі дольки дисконкомплексация печінкових тяжів.

Аналізуючи результати проведених досліджень, можна дійти висновку, що за різних форм афлатоксикозу в печінці свиней спостерігаються тяжкі патологічні зміни: некроз, білково-жирова дистрофія, цироз.

УДК 636.09:618.14-002:636.2.082.4

МЕТРИТ КОРІВ ЯК ЕТІОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ЗНИЖЕННЯ ЇХ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ

Кураксіна Л.А., аспірант кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3934-3823>

Федоренко С.Я., доктор ветеринарних наук, професор кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1253-845X>

Вступ. Неплідність корів, з причини метриту, завдає значний економічний збиток у галузі скотарства, який складається з недоотримання приплоду, продукції тваринного походження, витрат на утримання неплідних, збільшення затрат на закупівлю спермо продукції за безрезультатних осіменів, а також на лікування та профілактику вказаної патології [2, 3].

Актуальність роботи. Метрит – це патологія матки запального характеру, який виникає внаслідок потрапляння в неї специфічного, або неспецифічного мікроорганізму. Захворювання матки у корів може проявлятися на всіх стадіях репродуктивного циклу, частіше за все зустрічається у післяродовий період.

Частота та розповсюдженість даної патології спонукає більш глибоко досліджувати процеси, які базуються на описі патологічних змін, що виникають на клітинно-молекулярному рівні, з метою повного розуміння природи і властивостей ушкоджуючого чинника та розробки методів лікування тварин з високим рівнем ефективності [1, 4].

Фактори ризику виникнення метриту включають, порушення санітарно-гігієнічних правил та вимог у родовому відділенні, неповноцінну годівлю тварин, що може призвести до патологічних отелень (затримка плаценти – що є одним із поширених причин розвитку інфекції в матці) та недотримання правил рододопомоги [7].

Запалення матки характеризується виділенням із статевих шляхів водянистих, каламутних, слизово-гнійних, червоно-коричневих, смердючих виділень, що може супроводжуватися ознаками системного захворювання (порушення лактогенезу та лактопоезу, ознаки токсемії, лихоманка). Хвороба проявляється в перші 21 добу після отелення, найчастіше протягом 10 діб [7, 8, 10].